

Юлія Нікітська

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри дошкільної освіти

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-0482-8011>

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ГАРМОНІЙНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ ЯК РЕЗУЛЬТАТ СПІВПРАЦІ ЗДО ТА СІМ'Ї НА ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАСАДАХ О. А. ЗАХАРЕНКА

Розвиток сучасної педагогічної інноватики в Україні зумовлений масовим громадсько-педагогічним рухом, що виник у результаті назрілих суперечностей між соціальними потребами у розвитку інноваційних засад видатних педагогів і реаліями педагогічної ниви. Достеменно педагогічна інноватика ґрунтується на безперервному пошуці та імплементації нових гранично ефективних технологій виховання і навчання, прогнозованим результатом яких виступає адаптована і стійка до змінних умов та продуктивної діяльності, творча й високоморальна, гармонійно розвинена особистість.

Орденоносний педагог О. А. Захаренко повсякчас наголошував, що моральна свідомість існує виключно у вигляді сукупності високих цінностей, норм, знань, у яких і відображено уявлення людини про добро, гідність і честь. Згідно його поглядів лише у людини з гармонійно сформованою особистісною цінністю, з'являється жага до діяльності й поведінки на засадах загально-людських цінностей. О. А. Захаренко у своїй клопіткій праці збагачував педагогічний досвід і зрощував теоретичну і практичну готовність освітян щодо формування гармонійно розвиненого і духовно можливого підростаючого покоління. Прищеплюючи любов до праці, підтримуючи самостійність і творчість, школа О. А. Захаренка була цариною загальнолюдських та національних моральних цінностей, що забезпечувало формування моральності дітей, котрі прагнули робити добро [1]. На наш погляд, лиш глибокий аналіз і пошук шляхів творчого застосування випереджаючих свій час ідей видатного педагога-новатора, робить можливим поступ і розвиток співпраці й взаємодії між закладами освіти та сім'ями у напрямі гармонійного розвитку дітей.

У процесі формування і розвитку зростаючої особистості, фронтальними є пошуки шляхів модернізації гармонійного виховання. Неабияка роль у вирішенні цього завдання відведена сім'ї, тому вважаємо нагальним розкриття педагогічних ідей О. А. Захаренка щодо впливу сім'ї на виховання дітей та визначення

алгоритмів їхнього впровадження в роботу з батьками. Видатний педагог вважав, що процес виховання реалізується родиною у тісній взаємодії із оточуючим соціумом, від цілеспрямованих дій значною мірою залежить і благополуччя родини, і благополуччя суспільства, і сталий розвиток держави. Неможливо сперечатись із положенням про те, що відсутність єдиних поглядів на процес виховання перешкоджає його повноцінному і гармонійному перебігу. Буремними й невпинними були спроби О. А. Захаренка переконати тогочасне суспільство, що ключову роль у ставленні особистості до людей і їх традицій відіграє виховання в сім'ї. Невгасимим зразком виконання провідних завдань морального виховання, прищеплення навичок здорового способу життя і гармонійного розвитку зростаючого покоління є сім'ї, школа і громадськість тодішнього с. Сахнівка, які продемонстрували єдність і незламну переконаність в істинності тверджень видатного односельця [2]. Спільна робота родин, школи і громадськості вивела на якісно новий рівень цю співпрацю й спрогнозувала перспективні її вектори на майбутнє: це і підбиття підсумків навчально-виховної діяльності закладу освіти, і комплексне цілеспрямоване формування у дітей духовних цінностей, і спільне обговорення та врахування думки громади щодо важливих проблем як конкретного закладу освіти, так і оточуючого суспільства загалом.

Аналізуючи позицію і роль педагога у співпраці з сім'єю задля гармонійного розвитку дітей, варто відзначити, що її принциповість має поширюватись на один незмінний аспект: виконання родиною основної функції виховання гуманної і гармонійно розвиненої особистості. О. А. Захаренко систематично підпадав під критику за таку позицію, хоч жодного разу не зрадив проблему сімейного виховання, а продовжував поглиблювати власні знання, теоретично обґрунтував і доводив логічність своїх поглядів щодо пріоритетності родинного виховання в освітній системі, провадив широку просвітницьку діяльність з-поміж батьків, залучаючи і пресу, і телебачення, і власний авторитет та можливості [3].

Варто визнати неоціненність того, що нині ми можемо дозволити собі сміливо опиратись на модель родинного виховання, яку О. А. Захаренко сформулював і сформував засобами цілеспрямованої співпраці закладу освіти, сім'ї і громадськості, та новаторські ідеї якої стають в нагоді сучасним вихователям-практикам і батькам, для яких важливий гармонійний розвиток дітей. Зауважимо, що на наш погляд, впровадження засадницьких положень О. А. Захаренка щодо гармонійного розвитку має базуватись на позитивному прикладі дорослих, відтак педагогам у закладах дошкільної освіти варто не лише це враховувати, а й докладати зусиль до співпраці з батьками. Сучасні батьки мають зрозуміти, що неможливо вимагати від дитини виконання тих правил, якими самі дорослі не

завжди керуються. Важливо усвідомлювати, що розбіжності у виховних засадах і вимогах до дитини від батьків вдома і від вихователів у ЗДО лиш викликають у неї образу, збентеження, супротив, а, часом, і некеровану агресію. Тож перед сучасними педагогами у ЗДО постають і сучасні виклики – зацікавити батьків перспективою впровадження у процес виховання дітей засад, обґрунтованих ідеями О. А. Захаренка, сформувати з батьками команду однодумців.

Коротко зауважимо основні напрями роботи з батьками у гармонійному вихованні зростаючих громадян:

- ознайомлення батьків з ключовими завданнями педагогічного колективу ЗДО щодо порушеного питання;
- залучення батьків до освітнього процесу в ЗДО;
- вивчення та імплементація передового досвіду сімейного виховання;
- створення методичного poradnika для членів сім'ї;
- організація спільних виставок дитячих та батьківських творчих робіт, що пропагують добро і гармонію у людському началі;
- безперервний обмін інформацією з сім'єю на засадах довіри, справедливості й безоціночного ставлення;
- проведення анкетування батьків з метою встановлення рівня обізнаності батьків та прогрес щодо питання гармонійного виховання дітей;
- проведення днів відкритих дверей, спільних свят та розваг, організація дискусійних клубів та прес-конференції для сімей з педагогами, психологами і практиками, досвідченими у питанні виховання дітей дошкільного віку [4].

Маємо визнати, що останнім часом в Україні відбулися суттєві зміни, що торкнулись не лише соціальної сфери, а й моральної свідомості кожного громадянина. Ці зміни сформували нові труднощі у продукуванні цінностей, ставленні дітей до нашої історії та сьогодення, тож змінилися й закономірності, що формували гармонійну особистість зростаючого покоління. Але які б події не випробовували суспільство, виховання у дітей любові до себе, до власної сім'ї, до своєї країни, завжди залишатиметься обов'язковою умовою становлення особистості. Гармонійне виховання дошкільників – копітка й вимоглива робота, яка не пробачає помилок і вимагає систематичності та планованості, дотримання дидактичних вимог як від педагогів-вихователів, так і від членів сім'ї. Водночас саме організація інтенсивної співпраці ЗДО та родини, активне залучення дітей до різноманітної діяльності, їх занурення у змодельовані виховні ситуації, що вимагають гуманних вчинків і критично оцінених дій, можуть перетворити вихованців із об'єктів освітнього процесу, на яких спрямований вплив вихователя

і сім'ї, на повноцінних гармонійно розвинених суб'єктів особистісно орієнтованої діяльності.

Література:

1. Коновал М., Свириденко О. Роздуми після відвідин Сахнівської Школи (окремі питання творчості О. А. Захаренка). Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: Збірник наукових праць Уманського державного педуніверситету. Київ: Міленіум, 2005. Вип. 13. С. 186 – 191.
2. Академік із Сахнівки / Томенко М. В. [та ін.]; під. ред. проф. Кузьмінського А І.; Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. Черкаси, 2008. 438 с.
3. Захаренко С. О. Проблеми родинного виховання у творчій спадщині О. А. Захаренка: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.01 / С. О. Захаренко. Київ, 2008. 24 с.
4. Орлова Н. В. Формування духовних цінностей дітей і молоді в творчій спадщині О. А. Захаренка: автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.01 / Н. В. Орлова. Київ, 2008. 24 с.

Оксана Панченко

аспірантка кафедри дошкільної освіти

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-8911-7544>

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ О. ЗАХАРЕНКА ЩОДО СПІВПРАЦІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА СІМ'Ї В ЕКОЛОГІЧНОМУ ВИХОВАННІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Проблема співпраці закладу дошкільної освіти (ЗДО) та сім'ї в екологічному вихованні дитини дошкільного віку є актуальною завжди. Оновленні нормативно-правові документи (Базовий компонент дошкільної освіти [1], Закон України «Про дошкільну освіту» [2]) тільки підтверджують дане твердження, а Методичні рекомендації до оновленого Базового компонента дошкільної освіти та освітні програми закладів дошкільної освіти пояснюють важливість проблеми та пропонують шляхи її вирішення через різні форми залучення сім'ї до діяльності в закладах дошкільної освіти.

Науковцями всіх часів неодноразово доведено значення тристоронньої взаємодії (ЗДО – дитина – батьки) для досягнення спільної мети – екологічного виховання дитини дошкільного віку. Зазначимо, що на важливість такої